

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.1.4.2025

Pani
Monika Zakrzewska
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy
Rodzinie w Kielcach
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
w Kielcach
ul. Studzienna 2
25-544 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykorzystanie dotacji celowej
z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach (dalej: MOPR lub Ośrodek), ul. Studzienna 2, 25-544 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Zakrzewska (dalej: Dyrektor), Dyrektor MOPR, od 1 lutego 2025 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Magdalena Gościńiewicz, Dyrektor MOPR od 1 stycznia 2021 r. do 29 października 2024 r. oraz Katarzyna Wójcik, pełniąca obowiązki Dyrektora MOPR od 30 października 2024 r. do 31 stycznia 2025 r. (dalej: p.o. Dyrektora).
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust.2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontroler	Przemysław Domoradzki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/7/2025 z 9 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez MOPR dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego, przekazanej za pośrednictwem części 85/26 – województwo świętokrzyskie, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85215 – Dodatki mieszkaniowe, na wypłatę bonu energetycznego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – analiza wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego, – szczegółowe badanie próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania, – weryfikacja wypłat bonu energetycznego, – analiza prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego.*

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/26 – województwo świętokrzyskie, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85215 – Dodatki mieszkaniowe, przez MOPR w zakresie wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W MOPR 55% wniosków o wypłatę bonu energetycznego, spośród 150 poddanych analizie, rozpatrzonych zostało z przekroczeniem terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego ³ . We wszystkich 10 analizowanych sprawach, w których wydano decyzje odmowne przyznania bonu energetycznego, nie umożliwiono stronom postępowania, przed wydaniem decyzji, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, co było niezgodne z art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego ⁴ . Ponadto 77 spośród 123 wnioskodawców, których sprawy objęto analizą, nie zostało, wbrew dyspozycji art. 36 § 1 KPA poinformowanych o niezafatwieniu sprawy w terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym. W przypadku 50% spośród 80 zbadanych spraw, wypłata świadczenia zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od daty jego rozpatrzenia lub od daty wpływu pierwszej transzy środków na realizację wypłat

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 859, ze zm., dalej: ustawa o bonie energetycznym lub ustawa.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, dalej: KPA.

świadczeń, co było działaniem nierzetelnym. Pomimo że w MOPR każdorazowo dokonywano weryfikacji wniosku w zakresie kryterium dochodowego i wpisania głównego źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków, oraz dokumentowano tę weryfikację, to w jednym przypadku wydano decyzję w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego, pomimo że wnioskodawcy przysługiwało to świadczenie w pomniejszonej kwocie ze względu na kryterium dochodowe oraz w jednym prowadzonym postępowaniu nierzetelnie zweryfikowano zadeklarowane przez wnioskodawcę główne źródło ogrzewania.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykonanie dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego

Opis stanu faktycznego

Prezydent Miasta Kielce, zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, upoważnił pracowników MOPR⁵ do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Kielce⁶ zadania związane z przyznawaniem i wypłacaniem bonu energetycznego zostały określone w statucie MOPR.

(akta kontroli str. 8-77, 148-152, 202-251)

P.o. Dyrektora wyjaśniła, że w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Kielcach realizacja zadań wynikających z ustawy o bonie energetycznym została powierzona Działowi Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych. (...) oraz, że Postępowania w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego prowadzono w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach. Bezpośredni nadzór nad realizacją zadań należał do kierownika w/w Działu. W strukturze organizacyjnej Ośrodka stanowiącej załącznik do Regulaminu organizacyjnego nadzór nad pracą Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych przyporządkowano zastępcy dyrektora MOPR.

(akta kontroli str. 8-57, 694)

Od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. do MOPR wpłynęło łącznie 10 671 wniosków⁷ o wypłatę bonu energetycznego, w tym 10 545 złożonych przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym oraz 126 złożonych przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 8 ustawy (dotyczy gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną i jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków).

(akta kontroli str. 260-261)

⁵ W tym: poprzednią Dyrektora, zastępcę Dyrektora, p.o. Dyrektora, pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach (dalej: Dział).

⁶ Uchwała Nr VI/124/2024 Rady Miasta Kielce z 19 września 2024 r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Kielcach.

⁷ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 5228 wniosków, składające się z 2-3 osób – 3362, składające się z 4-5 osób – 1960, składających się z co najmniej 6 osób – 121.

Po 30 września 2024 r. do Ośrodka wpłynęło sześć wniosków⁸ złożonych na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 260-261)

W terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku, tj. wskazanym w art. 4 ust. 5 ustawy, pozytywnie rozpatrzonych zostało łącznie 6643 wniosków⁹, w tym 6577 złożonych na podstawie w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym oraz 66 złożonych na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy, a odmownie 625¹⁰, odpowiednio 616 i dziewięć.

(akta kontroli str. 260-261)

Po upływie 60 dni od daty złożenia wniosku¹¹, 2649¹² rozpatrzonych zostało pozytywnie, w tym 2615 złożonych przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym oraz 34 złożonych przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 8 ustawy, a 494¹³ odmownie, odpowiednio 485 i dziewięć.

(akta kontroli str. 260-261)

Analizie poddano 150 wniosków¹⁴, spośród których 123 rozpatrzonych zostało w terminie przekraczającym 60 dni od daty prawidłowego złożenia wniosku, a 27 w terminie 60 dni od ich złożenia. Analiza dokumentacji wykazała, że w 82 sprawach (tj. 55%) na rozpatrzenie wniosku, po terminie wskazanym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym nie wpłynęła konieczność przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 158, 199, 200, 262-268, 274-373)

Na termin rozpatrzenia pozostałych 41 ze 123 wniosków, miały wpływ czynniki takie jak konieczność, m.in.: przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku; uzyskania dodatkowej dokumentacji niezbędnej do odkreślenia przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę; uzupełnienia wniosku przez wnioskodawcę, w tym dostarczenie dokumentacji koniecznej do rozstrzygnięcia sprawy.

(akta kontroli str. 262-268, 274-373)

W Ośrodku nie wystąpiły przypadki nierozpatrywania wniosków o wypłatę bonu energetycznego z powodu braku środków na wypłatę świadczenia.

(akta kontroli str. 262-266, 505, 694)

⁸ Po trzy wnioski złożone przez gospodarstwa jednoosobowe i gospodarstwa składające się z 2-3 osób.

⁹ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 3441 wniosków, składające się z 2-3 osób – 1906, składające się z 4-5 osób – 1221, składających się z co najmniej 6 – 75.

¹⁰ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 185 wniosków, składające się z 2-3 osób – 314, składające się z 4-5 osób – 124, składających się z co najmniej 6 osób – dwa.

¹¹ Liczba wniosków rozpatrzonych po upływie 60 dni od złożenia, bez uwzględnienia daty prawidłowego złożenia wniosku.

¹² W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 1370 wniosków, składające się z 2-3 osób – 752, składające się z 4-5 osób – 488, składających się z co najmniej 6 – 39.

¹³ W tym złożonych przez gospodarstwa jednoosobowe – 139 wniosków, składające się z 2-3 osób – 286, składające się z 4-5 osób – 65, składających się z co najmniej 6 osób – cztery.

¹⁴ Dobór celowy próby, w próbie zawarto: 50 wniosków poddanych szczegółowemu badaniu opisanych w dalszej części wystąpienia oraz 100 wniosków, których rozpatrzenie nastąpiło w terminie przekraczającym 60 dni od daty złożenia wniosku – dobór na podstawie danych pozyskanych z MOPR z bazy systemu teleinformatycznego używanego do obsługi świadczenia.

W MOPR pozostawiono bez rozpoznania/rozpatrzenia łącznie 254 wnioski, spośród których 246 złożonych zostało przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym, a osiem przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 8 ustawy.

(akta kontroli str. 260-261)

Spośród 254 wniosków sześć złożonych zostało po 30 września 2024 r., które Ośrodek zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy pozostawił bez rozpatrzenia. 42 wnioski nie zostały rozpatrzone ze względu na brak reakcji wnioskodawców na wezwania MOPR w celu poprawienia lub uzupełnienia wniosku. Jako przyczyny pozostawienia bez rozpatrzenia 206 wniosków Kierownik Działu Edyta Ciesielska wyjaśniła, że (...) *były to wnioski złożone przez wnioskodawców kilkakrotnie. Po sprawdzeniu, że wnioskodawcom zostało przyznane świadczenie na podstawie złożonego wcześniej wniosku, postępowanie w sprawie wniosku złożonego później zostało umorzone. W grupie wniosków pozostawionych bez rozpoznania/rozpatrzenia ze względu na inne przyczyny znalazły się także wnioski wycofane przez wnioskodawców z różnych przyczyn. W związku z faktem, że postępowanie w sprawie zostało wszczęte, należało je umorzyć na prośbę klienta.*

(akta kontroli str. 260-261, 502)

Na dzień 31 grudnia 2024 r. liczba nierozpatrzonych wniosków, które zostały złożone w okresie od 1 sierpnia 2024 r. do 30 września 2024 r., wynosiła łącznie 111, w tym 109 złożonych na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i dwa na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy. W styczniu 2025 r. rozpatrzonych zostało 99 z ww. wniosków.

(akta kontroli str. 260-261)

Na 31 stycznia 2025 r. liczba nierozpatrzonych wniosków wyniosła 12 i były to wnioski złożone przez gospodarstwa domowe wskazane w art. 2 ust. 7 ustawy.

(akta kontroli str. 260-261)

Kierownik Działu wyjaśniła: (...) *Na dzień 31 stycznia 2025 r. nierozpatrzonych pozostało 12 spraw, z czego:*

- w 2 sprawach organ oczekiwał na dostarczenie przez wnioskodawców wymaganych dokumentów,*
- w 10 sprawach organ oczekiwał na informacje innych organów o wysokości pobranych przez członków gospodarstw domowych świadczeń oraz odprowadzonych składek na ubezpieczenie zdrowotne, a także o wysokości alimentów świadczonych przez wnioskodawcę na rzecz innych osób w roku 2023. (...)*

Do dnia 3 marca 2025 r. nie rozpatrzono 1 wniosku, w sprawie którego organ oczekuje na odpowiedź Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzonej od świadczenia wnioskodawcy w 2023 r. Pismo nadesłane przez w/w instytucję w dn. 7 lutego 2025 r. nie zawierało wszystkich wymaganych informacji wobec czego w dn. 10 lutego 2025 r. MOPR ponownie wysłał zapytanie.

(akta kontroli str. 503, 504)

MOPR w związku z powierzonymi zadaniami w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących bonu energetycznego, realizował wypłaty tego świadczenia. W terminie siedmiu dni od rozpatrzenia wniosku wypłaconych zostało łącznie 2011 świadczeń, a po tym terminie 7209.

(akta kontroli str. 187, 188 , 190, 191, 197, 260-261, 269, 270, 488)

Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie, na podstawie których do dnia 31 stycznia 2025 r. nie wypłacono bonu energetycznego wynosiła 79; 77¹⁵ wniosków złożonych zostało na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym i dwa na podstawie art. 2 ust. 8.

(akta kontroli str. 260-261)

Dyrektor wyjaśniła, że *Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach nie posiada aktualnie środków na wypłatę niezrealizowanych bonów energetycznych. (...) MOPR w Kielcach w dniu 10 lutego przedłożył Prezydentowi Miasta Kielce prośbę o przekazanie środków na realizację wypłat bonu w rozdziale 85215 §2010 w kwocie 28.411,48 zł (tj. 27.583,96 zł na wypłatę świadczenia + 827 zł na obsługę). Zapotrzebowanie na środki na realizację bonów energetycznych zostało przekazane do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego. W dniu 6 marca 2025 r. ustalono, że do Urzędu Miasta Kielce została przekazana decyzja z dnia 5 marca 2025 r. dotycząca przyznania środków, które mają także w dniu 6 marca br. przekazane na konto Urzędu Miasta Kielce. Wypłaty świadczeń zostaną zrealizowane niezwłocznie po wprowadzeniu kwoty dotacji do planu budżetowego Zarządzeniem Prezydenta Miasta i przekazaniu środków na konto MOPR.*

(akta kontroli str. 697)

Szczegółowej analizie, pod kątem prawidłowości rozpatrywania wniosków, poddano 50 spraw¹⁶, w tym 40 na podstawie których wypłacono świadczenie pieniężne w łącznej kwocie 20,4 tys. zł, co stanowiło 0,6% kwoty wszystkich wypłaconych świadczeń bonu energetycznego oraz 10, w których wydano decyzję odmowną w sprawie przyznania bonu energetycznego.

(akta kontroli str. 158, 274-373)

Analiza badanych 50 spraw wykazała m.in., że:

- wszystkie wnioski złożone zostały w okresie od 1 sierpnia 2024 r. do 30 września 2024 r. oraz zawierały wszystkie elementy określone w art. 3 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym;
- 46 wniosków zostało prawidłowo wypełnionych, trzy wnioski zawierały błędne dane dotyczące głównego źródła ogrzewania, a w jednym przedstawiono błędną liczbę osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego (wniosek z niewłaściwą liczbą osób, z inicjatywy wnioskodawcy został ponownie złożony, w którym wskazano prawidłowe dane, w pozostałych przypadkach w MOPR dokonywano ustaleń w zakresie głównego źródła ogrzewania);
- w MOPR z wyjątkiem wniosków złożonych przez osoby wykazane w składach innych gospodarstw domowych (trzy przypadki), wniosku złożonego przez osobę przebywającą w Schronisku Dla Kobiet (jeden wniosek) oraz złożonego przez osobę nieuprawnioną do otrzymania świadczenia (jeden wniosek), dokonywano weryfikacji pod kątem

¹⁵ Wartość z uwzględnieniem niepobranych świadczeń (zwrotów).

¹⁶ Dobór celowy próby; wśród 50 wniosków znajdowało 10 wniosków, w których wydano decyzję odmowną w sprawie przyznania bonu energetycznego oraz 40 wniosków rozpatrzonych pozytywnie, w tym m.in.: 18 złożonych w pierwszej dekadzie sierpnia, 13 złożonych na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym. Dobór próby poprzedzony analizą danych z bazy złożonych wniosków pozyskanej od jednostki kontrolowanej. W próbie uwzględniono wnioski z tym samym adresem prowadzenia gospodarstwa domowego.

kryterium dochodowego osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego;

- w 40 prowadzonych postępowaniach w MOPR nie udokumentowano weryfikacji wniosków pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w przypadku wniosków, w których jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego wskazywano źródła zasilane energią elektryczną, tj. pompa ciepła lub ogrzewanie elektryczne/bojler elektryczny, w MOPR generowano z systemu teleinformatycznego Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego deklaracje dotyczące źródła ciepła i źródeł spalania paliw; w jednym przypadku w Ośrodku błędnie zweryfikowano główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- zgodnie z art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym MOPR przysyłał wnioskodawcy informację o przyznaniu bonu energetycznego na wskazany przez niego we wniosku adres poczty elektronicznej oraz każdorazowo w Ośrodku sporządzano informacje o przyznaniu bonu energetycznego;
- sprawy poddane badaniu, rozpatrywano w terminie od 10 do 111 dni licząc od dnia prawidłowego złożenia wniosku do dnia przygotowania pisemnej informacji o przyznaniu bonu energetycznego, o której mowa w art. 4 ust. 10 ustawy o bonie energetycznym lub dnia wydania decyzji w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego (zagadnienia związane z nierozpatrzeniem wniosków w terminie wskazanym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym opisano we wcześniejszej części wystąpienia);
- spośród 40 badanych spraw, na podstawie których wypłacono świadczenie pieniężne, w 31 bon energetyczny przyznano w wysokościach określonych w art. 2 ust. 7 i art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym, w łącznej kwocie 15,7 tys. zł. W dziewięciu sprawach, w związku z przekroczeniem przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę, bon energetyczny przyznano w wysokości różnicy między kwotą bonu energetycznego a kwotą, o którą został przekroczony przeciętny dochód za 2023 r. na osobę, w łącznej kwocie 4,7 tys. zł; było to zgodne z warunkami określonymi w art. 2 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym;
- w jednej z badanych spraw, świadczenie nie zostało pobrane w związku ze zgonem wnioskodawcy.

(akta kontroli str. 158, 273-373, 395-424)

Analiza 10 wniosków, w których wydano decyzję w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego wykazała, że przyczyną odmowy było:

- przekroczenie przez wnioskodawcę kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym – cztery wnioski;
- złożenie wniosku przez osobę wykazaną w innym gospodarstwie domowym (art. 2 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym) – cztery wnioski;
- nieposiadanie przez wnioskodawcę zezwolenia oraz nieuzyskanie w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony

uzupełniającej (art. 2 ust. 6 pkt 2 lit. a ustawy o bonie energetycznym) – jeden wniosek;

- przebywaniem wnioskodawcy w Schronisku Dla Kobiet – jeden wniosek.

(akta kontroli str. 274-293)

W jednym z prowadzonych w MOPR postępowań pracownik Działu nie dokonał w systemie teleinformatycznym wykorzystywanym do obsługi wniosków o wypłatę bonu energetycznego wymaganych zmian, w wyniku czego bezzasadnie wydano decyzję w sprawie odmowy przyznania tego świadczenia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 274, 275, 425-447)

W MOPR w żadnym z prowadzonych postępowań w sprawie przyznania bonu energetycznego poddanych analizie, w których wydano decyzje odmowe, nie dopełniono obowiązku określonego w art. 10 § 1 KPA, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 274-293)

W 77 prowadzonych sprawach, spośród 150 zbadanych, z których 123 rozpatrzonych zostało w terminie przekraczającym 60 dni od daty prawidłowego złożenia wniosku, MOPR nie wywiązał się z obowiązku określonego w art. 36 § 1 KPA, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 274-293, 493-497)

W aktach sprawy wszystkich poddanych badaniom wniosków, zgodnie z art. 66a § 1 KPA prowadzono metryki tych spraw, a wydane decyzje w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego zawierały wymagane elementy określone w art. 107 § 1 tej ustawy.

(akta kontroli str. 274-373)

Zgodnie z pismem Wojewody Świętokrzyskiego¹⁷ (dalej: Wojewoda), stanowiącym przypomnienie w sprawie przesłania wniosku o przekazanie dotacji celowej na wypłatę bonu energetycznego, MOPR stosownie do art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, w dniu 14 sierpnia 2024 r. skierował do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach (dalej: ŚUW) wniosek o przekazanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego, stanowiący zapotrzebowanie na wypłatę świadczenia¹⁸ na kwotę 2782,0 tys. zł (2865,5 tys. zł – kwota z kosztami obsługi wynoszącymi 3% łącznej kwoty dotacji, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym).

(akta kontroli str. 68-75)

W dniu 9 września 2024 r. MOPR¹⁹ złożył Wojewodzie korektę zapotrzebowania na wypłatę świadczenia w wysokości 2997,8 tys. zł (3087,7 tys. zł – kwota z kosztami obsługi). Następnie 15 października 2024 r., zgodnie z pismem Wojewody²⁰, MOPR skierował do ŚUW faktyczne zapotrzebowanie na wypłatę bonu energetycznego na kwotę 3263,0 tys. zł (3360,9 tys. zł – kwota z kosztami obsługi), a 4 listopada 2024 r. Ośrodek złożył Wojewodzie ostateczne

¹⁷ Pismo znak: IR.III.3121.43.2024 z dnia 9 sierpnia 2024 r.

¹⁸ Zapotrzebowanie na wypłatę świadczenia bonu energetycznego zatwierdzone przez poprzednią Dyrektorkę Magdalenę Gościńską z upoważnienia Prezydenta Miasta Kielce.

¹⁹ Z upoważnienia Prezydenta Miasta Kielce.

²⁰ Pismo znak: IR.III.3121.43.2024 z dnia 11 października 2024 r.

zapotrzebowanie na wypłatę bonu energetycznego. W ostatecznym zapotrzebowaniu wskazano kwotę 3695,0 tys. zł (3805,9 tys. zł – kwota z kosztami obsługi).

(akta kontroli str. 78-100)

W dniu 13 listopada 2024. Ośrodek przesłał do ŚUW korektę zapotrzebowania na wypłatę świadczenia, w której wskazano różnicę pomiędzy kwotą wykazaną w zapotrzebowaniu przesłanym 15 października 2024 r. a ostateczną szacowaną kwotą wynoszącą 432 tys. zł (445 tys. zł – kwota z kosztami obsługi).

(akta kontroli str. 101-104)

Zgodnie z decyzjami Wojewody²¹, dwukrotnie na rachunek bankowy Urzędu Miasta Kielce przekazane zostały środki na finansowanie wypłat bonu energetycznego w łącznej kwocie 3805,9 tys. zł (odpowiednio: 3360,9 tys. zł – wpływ w dniu 22 października 2024 r. oraz 445 tys. zł – wpływ w dniu 14 listopada 2024 r.).

(akta kontroli str. 188, 685-687)

MOPR odpowiednio 7 i 19 listopada 2024 r. wystąpił do Wydziału Budżetu i Księgowości Urzędu Miasta Kielce o przekazanie środków na wypłatę bonu energetycznego. Środki na rachunek MOPR przekazane zostały 8 i 20 listopada 2024 r.

Urząd Miasta Kielce dokonał przekazania kwoty w pełnej wysokości, tj. kwoty otrzymanej od Wojewody.

(akta kontroli str. 107-110, 188, 190, 197, 685-687)

Zgodnie z wydrukami z systemu bankowego kwota wykorzystanych przez MOPR w 2024 r. środków na realizację zadań wypłaty bonu energetycznego wyniosła łącznie 3361,5 tys. zł, w tym: 3263,6 tys. zł – wypłata świadczeń i 97,9 tys. zł – koszty wypłacania bonu energetycznego (koszty wypłaty wynoszące 3%, oszacowane zgodnie z wytycznymi art. 6 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym). Wysokość dotacji niewykorzystanej podlegającej zwrotowi wyniosła 444,3 tys. zł, która 31 grudnia 2024 r. została zwrócona na konto Urzędu Miasta Kielce.

(akta kontroli str. 188, 190, 191, 197)

Niewykorzystane środki finansowe w dniu 14 stycznia 2025 r. przekazane zostały przez Urząd Miasta Kielce na konto ŚUW.

(akta kontroli str. 688)

Wykazane przez MOPR, w przekazanym Prezydentowi Miasta Kielce rozliczeniu dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego, kwoty były zgodne z kwotami z systemu bankowego Ośrodka. W dniu 31 stycznia 2025 r. stosownie do wytycznych zawartych w art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym, Prezydent Miasta Kielce przekazał Wojewodzie rozliczenie dotacji celowej.

(akta kontroli str. 188, 190, 191, 197, 253)

Analiza danych zawartych w wygenerowanym w dniu 22 stycznia 2025 r. z systemu teleinformatycznego do obsługi świadczenia zestawieniu (dane do sprawozdania bonu energetycznego) wykazała rozbieżności pomiędzy liczbą gospodarstw (dotyczy wniosków złożonych przez gospodarstwa domowe

²¹ Decyzja znak: FN.I.3111.809.2024 z dnia 17 października 2024 r. i decyzja znak: FN.I.3111.912.2024 z dnia 12 listopada 2024 r.

wskazane w art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym) i kwotą wydatkowaną na wypłatę bonu energetycznego z danymi zawartymi w rozliczeniu dotacji.

(akta kontroli str. 163, 252, 253)

P.o. Dyrektora wyjaśniła, że *Rozbieżności pomiędzy danymi wygenerowanymi z systemu teleinformatycznego do obsługi bonu energetycznego i danymi wykazanymi w rozliczeniu dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego wynikały z błędów, jakich w trakcie obliczeń dokonywał program OTAGO, wykorzystywany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach do realizacji zadania wynikającego z ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. 2024 poz. 859). Rozliczenie dotacji zawierało także błąd związany z nieprawidłowym zaksięgowaniem zwrotów niepobranych świadczeń na kwotę łączną 1300,00 zł. Raport z systemu OTAGO z dnia 22 stycznia 2025r., który winien zawierać dane na dzień 31 grudnia 2024 r. uwzględniał wszystkie operacje wykonane przez operatorów po tym dniu (w tym wprowadzone do systemu zwroty niepobranych świadczeń). Program również niepoprawnie wykonywał obliczenia, co do ilości gospodarstw domowych w poszczególnych grupach: 1-osobowych, składających się z 2-3 osób, 4-5 osób oraz 6 i więcej osób. System nie uwzględniał także zmian dokonywanych na skutek wprowadzenia do programu korekt wniosków. Błędy te wyszły na jaw dopiero podczas kontroli prowadzonej z ramienia Najwyższej Izby Kontroli, wcześniej użytkownicy programu nie zdawali sobie z nich sprawy. (...) Formuła wytwarzania danych w zestawieniach generowanych przez system OTAGO została zaktualizowana w drodze wielu poprawek, które programiści Asseco Data Systems wykonali na prośby Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Kielcach. Ostatnia poprawa została wprowadzona do programu w dn. 17 lutego 2025 r., w związku z czym 18 lutego 2025 r. można było dokonać korekty rozliczenia dotacji celowej przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego. Korekta ta została przedłożona Prezydentowi Miasta Kielce. Od 17 lutego 2025 r. raporty generowane przez system OTAGO poprawnie wywołują dane. (...)*

(akta kontroli str. 693)

W dniu 18 lutego 2025 r. w MOPR sporządzono korektę rozliczenia dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego, która przekazana została Prezydentowi Miasta Kielce. Korekta sporządzona została w związku z błędnym zaksięgowaniem trzech zwrotów niepobranych świadczeń pieniężnych, w łącznej kwocie 1300 zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 271, 449-465)

Wykazana w korekcie rozliczenia dotacji kwota wszystkich wypłaconych dodatków pomniejszona została o kwotę błędnie zaksięgowanych zwrotów świadczeń i wynosiła 3263,6 tys. zł. Prezydent Miasta Kielce ww. korektę przekazał Wojewodzie w dniu 26 lutego 2025 r. Zwrotu środków w łącznej kwocie 1352 zł na konto ŚUW dokonano 25 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 271, 685, 689)

Analiza danych zawartych w wygenerowanym w dniu 17 lutego 2025 r. raporcie do sprawozdania bonu energetycznego, ponownie wykazała rozbieżności pomiędzy liczbą gospodarstw i kwotą wydatkowaną na wypłatę bonu energetycznego z danymi zawartymi w korekcie rozliczenia dotacji.

Kierownik Działu wyjaśnił, że W przedłożonych do kontroli tabelach oraz w rozliczeniu dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego (korekta) ujęto 2 wnioski, które zostały złożone w oparciu o art. 2 ust. 8, jednak przez organ zostały rozpatrzone w oparciu o art. 2 ust. 7 ze względu na niespełnienie warunków wynikających z ust. 8 (tj. przyznano podstawową kwotę świadczenia). Są to wnioski: 1 szt. - w grupie gospodarstw składających się z 2-3 osób oraz 1 szt. - w grupie gospodarstw składających się z 4-5 osób. Na skutek złożonych przez Wnioskodawców wniosków o korektę (rozpatrzonych pozytywnie), dokonano drugiej wypłaty do tych wniosków stanowiącą różnicę pomiędzy świadczeniem już wypłaconym a sumą należnego dodatku. W związku z faktem, że wykorzystywany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach do obsługi bonów energetycznych system OTAGO nie posiada funkcjonalności umożliwiającej ponowną kwalifikację wniosków do grupy wniosków na podstawie art. 2 ust. 8, wnioski te w systemie nadal mają status wniosków w podstawowej wysokości świadczenia, co wykazuje wydruk z dnia 17 lutego 2025 r. z systemu informatycznego. W tabelach przedstawionych do kontroli wykazano te wnioski prawidłowo, tj. w tabeli „Zestawienie wniosków dotyczących bonu energetycznego przyznanego na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym” dodając po jednym wniosku w grupie wniosków złożonych w grupie gospodarstw domowych składających się z 2-3 osób (razem 33 szt.) oraz w grupie gospodarstw domowych składających się z 4-5 osób (razem 27 szt.). Ponadto powiększono o 1 szt. ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie (kolumna 3a) oraz liczbę wniosków na podstawie których dokonano wypłaty (kolumna 7a i 7b). W tabeli wniosków rozpatrzonych na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy, pomniejszono o 1 szt. ilości wniosków złożonych w grupie gospodarstw domowych składających się z 2-3 osób (razem 2603 szt.) oraz o 1 szt. w grupie 4-5 osób (razem 1673 szt.). Dodatkowo pomniejszono liczbę wniosków rozpatrzonych pozytywnie (kolumna 3a), oraz kolumny stanowiące liczbę wypłaconych wniosków na podstawie których dokonano wypłaty świadczenia (kolumna 7a i 7b). Podobnych czynności należało dokonać w rozliczeniu dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego (korekta): pomniejszono ilości wniosków w grupie gospodarstw domowych składających się z 2-3 osób o 1 oraz gospodarstw domowych składających się z 4-5 osób o 1 w kolumnach „inne niż energia elektryczna” oraz dodano po 1 wnioskowi w analogicznych grupach w kolumnach „energia elektryczna (kwota+100%)”. Kwoty wypłat dokonane na podstawie wskazanych wyżej wniosków (do których dokonano korekty) zostały także uwzględnione w rozliczeniu poprzez przesunięcie kwot wypłaconych na podstawie tych wniosków do odpowiednich kolumn. Od sumy wypłat bonów w kwocie podstawowej odliczono także kwotę zwrotu świadczenia nienależnie pobranego w wysokości 218,71 zł. System OTAGO nie zawiera obsługi windykacji świadczeń nienależnie pobranych, dlatego zwrócone przez świadczeniobiorców świadczenia pobrane nienależnie należy uwzględnić podczas obliczania kwot wydatkowanych na wypłatę bonu energetycznego.

(akta kontroli str. 259, 504, 505, 658-660)

Spośród 80 spraw²² poddanych analizie pod kątem terminowości wypłat bonu energetycznego, we wszystkich przypadkach w MOPR dokonano wypłaty przyznanego świadczeń. Analiza wykazała, że wypłata świadczenia w 50% zbadanych spraw zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia wniosku lub od dnia otrzymania pierwszej transzy środków na

²² Dobór celowy próby, w tym; 40 spraw, w których dokonano wypłaty świadczenia, poddanych szczegółowemu badaniu, opisanych we wcześniejszej części wystąpienia oraz 40 spraw skutkujących wypłatą świadczenia, dobranych spośród wniosków złożonych w ostatniej dekadzie września 2024 r.

wypłatę bonu energetycznego, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 489-492)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W MOPR 55% wniosków o wypłatę bonu energetycznego poddanych analizie (82 ze 150 wniosków) rozpatrzonych zostało przez pracowników Działu w terminie przekraczającym 60 dni od daty jego prawidłowego złożenia. Powyższe stanowiło naruszenie art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, zgodnie z którym wniosek o wypłatę bonu energetycznego rozpatruje się w terminie 60 dni. Wnioski rozpatrywane były w terminie od 61 do 175 dni od daty złożenia. Na nieterminowe rozpatrzenie wniosków objętych badaniem nie miały wpływu czynniki takie jak przedłużające się postępowanie w związku z wystąpieniem konieczności przeprowadzenia pogłębionej weryfikacji wniosku bądź utrudnień niezawinionych przez jednostkę w trakcie weryfikacji wniosku, a wpływające na ostateczne rozstrzygnięcie.

(akta kontroli str. 262-268, 274-373)

W 62 przypadkach w MOPR pierwsze działania w celu rozpatrzenia wniosku podjęto w terminie przekraczającym 60 dni od daty prawidłowego jego złożenia, a w pozostałych 20 nie zaistniały sytuacje uzasadniające nieterminowe jego rozpatrzenie.

(akta kontroli str. 262-268, 274-373)

Kierownik Działu wyjaśniła, że *Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, poza wykonywaniem zadań wpisanych na stałe w zakres działalności działu, realizuje także wiele zadań z zakresu administracji rządowej zleconych do realizacji Prezydentowi Miasta, a przekazanych do wykonania Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Kielcach. (...) Konieczność obsługi świadczenia wprowadzonego ustawą o bonie energetycznym zbiegła się w czasie z rozpoczęciem naboru wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych na nowy okres zasiłkowy, a także z wejściem w życie ustawy z dnia 24 sierpnia 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która nałożyła na Dział obowiązek wydania decyzji o przedłużeniu świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności, co z kolei przełożyło się także na liczbę klientów przyjmowanych w Dziale. Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych wykazali olbrzymie zaangażowanie w działania związane z realizacją dodatkowego zadania nałożonego na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach ustawą o bonie energetycznym. (...) Ogrom zadań do wykonania w bardzo krótkim czasie narzuconym przez przepisy art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, sprawił, że terminowe wywiązywanie się z obowiązków przez zespół stało się niemożliwe. (...)*

(akta kontroli str. 499, 500)

2. W ramach prowadzonych postępowań dotyczących wypłaty bonu energetycznego w MOPR nie dopełniono obowiązków wynikających z przepisów KPA, a mianowicie:

- a) nie udokumentowano weryfikacji 40 z 50 badanych wniosków (tj. 80%) pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 274-278, 290, 294-314, 322-332, 336-372)

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym wójt, burmistrz lub prezydent miasta dokonuje weryfikacji wniosku o wypłatę bonu energetycznego biorąc pod uwagę informacje wynikające z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz informacje uzyskane w związku z postępowaniem o przyznanie innych świadczeń. Nadmienić należy, że w myśl art. 14 § 1a KPA, sprawy powinny być prowadzone i załatwiane na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kierownik Działu wyjaśniła, że (...) *Dane dotyczące ilości osób w gospodarstwie domowym w przypadku korzystania z wymienionych świadczeń nie zostały wydrukowane, ponieważ funkcjonalność programów do obsługi tych świadczeń nie umożliwia sporządzenia wydruków. Nie bez znaczenia są także względy ekologiczne, a także konieczność przechowywania dokumentów związanych z realizacją bonów energetycznych przez kolejne 10 lat. Wydruki z baz danych, do których Dział posiada stały wgląd spowodowałyby powiększenie przestrzeni, w której należy je złożyć, co przez okres 10 lat wygenerowałoby dodatkowe koszty. Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych mają stały dostęp do baz danych poszczególnych świadczeń. (...)*

(akta kontroli str. 501, 502)

W ocenie NIK pozostawienie tzw. „śladu rewizyjnego” ma istotne znaczenie, gdyż umożliwia późniejszą identyfikację wykorzystywanych źródeł danych lub dokumentów, osób realizujących zadania oraz daty modyfikacji dokumentu, a rzetelność działania wymaga „śladu rewizyjnego”.

- b) w żadnym z prowadzonych postępowań w sprawie przyznania bonu energetycznego poddanych analizie, dotyczących 10 wniosków, w których wydano decyzje o odmowie przyznania bonu energetycznego, nie umożliwiono stronom postępowania, przed wydaniem decyzji, wypowiedzenie się co do zebranych dowodów, co było niezgodne z art. 10 § 1 KPA.

(akta kontroli str. 274-293)

Kierownik Działu wyjaśniła, że *Niedopełnienie obowiązku wynikającego z art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2024, poz. 572) – dalej KPA – we wskazanych wnioskach wynikało z niedopatrzenia związanego z naciskiem na jak najszybsze załatwienie złożonych wniosków. W każdym przypadku wydania decyzji administracyjnej o odmowie przyznania bonu energetycznego klient miał możliwość (gdy nie zgadzał się z treścią rozstrzygnięcia) złożenia odwołania od decyzji, o czym każdorazowo został pouczone.*

(akta kontroli str. 501)

- c) w wyniku analizy 150 spraw, spośród których 123 rozpatrzonych zostało w terminie przekraczającym 60 dni od daty prawidłowego złożenia wniosku, ustalono że nie poinformowano 77 wnioskodawców (ze 123,

tj. 62 %) o niezłaławwieniu sprawy w terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, z podaniem przyczyny zwłoki, ze wskazaniem nowy terminu złaławwienia sprawy oraz pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia; w 16 przypadkach informacje takie skierowane zostało nieterminowo. Powyższe stanowiło naruszenie art. 36 § 1 KPA, zgodnie z którym o każdym przypadku niezłaławwienia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin złaławwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

(akta kontroli str. 274-293, 493-497)

Kierownik Działu wyjaśniła: (...) *Pracownicy Działu podejmowali starania, aby jak najszybciej uzupełnić dokumentację i przyznać należne wnioskodawcom świadczenia. Niestety, skupieni na konieczności szybkiego wydania rozstrzygnięć w sprawach bonów energetycznych, przez przeoczenie nie dopełnili wynikającego z art. 36 KPA obowiązku zawiadomienia strony o niezłaławwieniu sprawy w terminie określonym w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym.*

(akta kontroli str. 501)

Skutkiem niedopełnienia powyższych obowiązków wskazanych w pkt b i c było ograniczenie stronom postępowania czynnego udziału w każdym jego stadium.

3. W 2024 r. w MOPR w przypadku dwóch z 50 spraw poddanych badaniu, postępowanie dotyczące rozpatrzenia wniosku o wypłatę bonu energetycznego przeprowadzone zostało nierzetelnie, gdyż:

- a) wniosek o wypłatę bonu energetycznego nr BE/298/2024, złożony na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym, rozpatrzony został negatywnie, pomimo że wnioskodawcy przysługiwało to świadczenie.

Wniosek zweryfikowany został pod względem przeciętnego miesięcznego dochodu za 2023 r. na osobę. Zgodnie z zestawieniem dochodów sporządzonym przez referenta, dochód członków rodziny wnioskodawcy osiągnięty w 2023 r. w przeliczeniu na osobę wyniósł 2055,24 zł, a gospodarstwo domowe składało się z dwóch osób.

(akta kontroli str. 274, 275, 425-447)

Zgodnie z art. 2 ust. 7 pkt 2 ustawy o bonie energetycznym, świadczenie przyznaje się w wysokości 400 zł – gospodarstwu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób. W art. 2 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym określono, że bon energetyczny jest świadczeniem pieniężnym przysługującym jednorazowo gospodarstwu domowemu wieloosobowemu, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekroczyła 1700 zł, a w art. 2 ust. 2 ustawy określono, że w przypadku gdy wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę przekraczała kwoty, o których mowa w ust. 1, bon energetyczny przysługuje w wysokości różnicy między kwotą bonu energetycznego a kwotą, o którą został przekroczony przeciętny dochód za 2023 r. na osobę. W prowadzonym postępowaniu wnioskodawcy przysługiwało świadczenie pomniejszone zgodnie ww. art. 2 ust. 2. W prowadzonym

postępowaniu wydana została decyzja w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego znak: MOPR-ŚRDM.5417.298.1.2024 z dnia 21 października 2024 r.

(akta kontroli str. 274, 275, 425-447)

Pracownik MOPR, zatrudniony na stanowisku referenta, wyjaśnił, że (...) *Pierwsze przeliczenie dochodu rodziny w sprawie wniosku BE/298/2024, którego dokonałam było błędne i wynikało z wprowadzenia do systemu OTAGO nieprawidłowej kwoty alimentów, jakie Wnioskodawczyni otrzymała w 2023. Na tej podstawie został wyliczony dochód rodziny, który przekroczył kryterium dochodowe uprawniające rodzinę do bonu energetycznego. W wyniku tego przeliczenia w systemie została wygenerowana decyzja odmowna. Na skutek ponownej analizy wniosku o bon energetyczny, poprawnie wpisałam kwotę pobranych alimentów w roku 2023 i wówczas po ponownym przeliczeniu dochodu rodziny, okazało się, że rodzinie przysługuje bon energetyczny w pomniejszonej wysokości 44,76 zł. Na skutek przeoczenia nie usunęłam z systemu decyzji odmownej. (...)*

(akta kontroli str. 473)

- b) wniosek BE/8951/2024 rozpatrzony został pozytywnie a świadczenie wypłacone zostało w oparciu o art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym, pomimo iż główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie było zasilane energią elektryczną.

We wniosku BE/8951/2024 jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego wskazywano źródła zasilane energią elektryczną tj. ogrzewanie elektryczne/bojler elektryczny. W MOPR wygenerowano z systemu teleinformatycznego Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego deklarację dotyczącą źródła ciepła i źródeł spalania paliw dla gospodarstwa domowego wskazanego we wniosku, zgodnie z którą źródłem ogrzewania gospodarstwa wnioskodawcy nie było zasilane energią elektryczną, co było niezbędnym warunkiem przyznania bonu energetycznego zgodnie z art. 2 ust. 8 ustawy.

(akta kontroli str. 344, 345, 405, 414-424)

Zgodnie ze sporządzoną przez starszego inspektora w Dziale informacją o przyznaniu bonu energetycznego znak: MOPR-ŚRDM.5417.8951.1.2024 z dnia 25 października 2025 r. wnioskodawcy przyznano bon energetyczny w wysokości 800,00 zł, tj. kwota bonu energetycznego przyznawanego gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób, dla gospodarstwa domowego, gdzie główne źródło ogrzewania jest zasilane energią elektryczną, o którym mowa w art. 2 ust. 8 ustawy. Ww. bon został wypłacony w kwocie o 400,00 zł wyższej w odniesieniu do przysługującego zgodnie z art. 2 ust. 7 ustawy, i wypłacono go w dniu 8 listopada 2024 r.

(akta kontroli str. 407, 408)

Starszy inspektor wyjaśniła, że przyznanie przyznania świadczenia w niewłaściwej kwocie było przeoczenie.

(akta kontroli str. 469)

W trakcie czynności kontrolnych w MOPR podjęto działania celem wyegzekwowania nienależnie przyznanego świadczenia oraz uchylenia decyzji w sprawie odmowy przyznania bonu energetycznego. W związku z powyższym NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego dotyczącego tej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 395-398, 469, 708-711)

4. W 2024 r. w Ośrodku błędnie zaksięgowano trzy zwroty niepobranych świadczeń pieniężnych na łączną kwotę 1300 zł, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 252, 271, 449-465, 685, 689)

W ramach prowadzonych postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego, w związku z niepobraniem świadczeń na konto MOPR zwracane były środki pieniężnych, a kontem właściwym do obsługi bonu energetycznego było konto bieżące. W 2024 r. trzy zwroty niepobranych świadczeń, tj. dwa zwroty z 22 listopada 2024 r. w kwotach 300,00 zł i 400,00 zł i jeden zwrot z 25 listopada 2024 r. w kwocie 600,00 zł, zostały zwrócone przez operatora pocztowego na rachunek świadczeń rodzinnych.

(akta kontroli str. 449-465, 488)

Księgowa z Działu Finansowo-Księgowego MOPR (dalej: Księgowa) nie dopełniła obowiązku przeksięgowania zwróconych środków pieniężnych na rachunek bieżący MOPR.

(akta kontroli str. 449-465)

Księgowa wyjaśniła, że zaksięgowanie środków na poczet świadczeń rodzinnych było wynikiem omyłki.

(akta kontroli str. 450)

W wyniku błędnego zaksięgowania zwrotów niepobranych świadczeń, MOPR przedłożył Prezydentowi Miasta Kielce nierzetelne dane niezbędne do rozliczenia dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego. W konsekwencji Wojewodzie przekazano rozliczenie dotacji celowej zawierające te dane. Ponadto, w wyniku powyższego, MOPR dokonał zwrotu niewykorzystanej części dotacji w niewłaściwej kwocie.

(akta kontroli str. 188, 197, 252-254, 688)

W związku ze sporządzeniem korekty rozliczenia dotacji na wypłatę bonu energetycznego i przekazaniem jej Prezydentowi Miasta Kielce, a następnie złożeniem tej korekty Wojewodzie oraz zwrotem niepobranych świadczeń na konto ŚUW, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego dotyczącego tej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 271, 451, 452 658-660, 689)

5. W 40 spośród 80 spraw poddanych analizie (50%) wypłata przyznanego bonu energetycznego zrealizowana została w terminie przekraczającym 7 dni od dnia rozpatrzenia wniosku lub od dnia otrzymania pierwszej transzy środków na wypłatę świadczenia, co było działaniem nierzetelnym. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym, gminy wypłacają świadczenie niezwłocznie po jego przyznaniu.

(akta kontroli str. 489-492)

Analiza wykazała, że wypłaty realizowano w terminie:

- ośmiu dni od dnia rozpatrzenia wniosku – jedna sprawa;
- 10 dni od daty wpływu pierwszej transzy środków na konto MOPR – 20 spraw;
- 10 do 12 dni od dnia rozpatrzenia wniosku – 17 spraw;
- 26 dni od dnia rozpatrzenia i 31 dni od daty wpływu pierwszej transzy środków na konto MOPR – jedna sprawa;
- 15 dni od dnia rozpatrzenia i 35 dni od daty wpływu pierwszej transzy środków na konto MOPR – jedna sprawa.

(akta kontroli str. 489-492)

W sprawie realizacji wypłat, p.o. Dyrektora wyjaśniła, że (...) *stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Kielcach podejmowano wszelkie starania w celu niezwłocznego przyznania i wypłacenia bonów energetycznych. Realizację wypłat rozpoczęto zaraz po otrzymaniu przez MOPR pierwszej transzy środków na wypłatę świadczeń. Proces wypłat świadczeń polegał na wygenerowaniu i sprawdzeniu przez pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych MOPR w Kielcach wielu list wypłat i wymagał czasu. Następnie pracownicy Działu Finansowo Księgowego musieli wykonać czynności związane z zaksięgowaniem i wysłaniem ogromnej ilości przelewów i przekazów pocztowych. Termin przekazania środków na wypłaty bonów energetycznych zbiegł się w czasie z terminem wypłat świadczeń rodzinnych i innych świadczeń wypłacanych przez Ośrodek. Realizacja bonów energetycznych stanowiła dodatkowe zadanie nie tylko dla pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, którzy tworzyli listy przelewów i przekazów pocztowych, ale także dla pracowników Działu Finansowo Księgowego odpowiedzialnych za wypłaty świadczeń. Listy wypłat bonów energetycznych były systematycznie wytwarzane przez pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych i przekazywane do Działu Finansowo Księgowego w celu realizacji świadczeń. Ze względu jednak na skumulowanie w tym samym czasie wielu zadań nałożonych na pracowników obu wymienionych wyżej działów w związku z realizacją obowiązków wynikających z innych ustaw, a także ograniczenia kadrowe oraz konieczność zastępowania osób długotrwale nieobecnych w pracy (tj. przebywających na długotrwałych zwolnieniach lekarskich i urlopach macierzyńskich) spowodowały opóźnienia w realizacji zadań związanych z obsługą bonów energetycznych. W przypadku wniosków BE/9047/2024 oraz BE/10716/2024 w trakcie wprowadzania danych do systemu, zostały przez pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych odpowiedzialnych za rozpatrywanie wniosków, wybrane omyłkowo nieprawidłowe formy płatności, dlatego świadczenia należne wnioskodawcom nie zostały wygenerowane na listach wypłat w pierwszych terminach. Po sprawdzeniu pracownicy Działu samodzielnie dopatrzili się pomyłki i ostatecznie bony zostały wypłacone wnioskodawcom zgodnie z rozstrzygnięciami.*

(akta kontroli str. 707)

Wyjaśnienia złożone przez Kierownika Działu były tożsame

(akta kontroli str. 504)

OBSZAR**V. Uwagi i wnioski**

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	1. Podjęcie działań zapewniających prawidłowe i rzetelne prowadzenie postępowań administracyjnych 2. Zrealizowanie wypłat bonu energetycznego niezwłocznie tj. w możliwie najkrótszym terminie.
Uwagi	NIK nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 18 marca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor

Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/

Kontroler

Przemysław Domoradzki

Starszy inspektor
kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

²³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.